

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รวมบทความ
การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๔
๑๗-๑๘ กันยายน ๒๕๕๔

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์บริหารการศึกษาศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์และการสอน
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์สอนภาษาอังกฤษและภาษาที่สอง
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์และการพัฒนา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์และการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์และการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์และการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์และการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์และการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์และการศึกษา

สำนักงานโครงการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
<http://graduate.udru.ac.th>

พฤติกรรมและส่วนผสมทางการตลาดในการซื้อยาเม็ดคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสอง
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

The Purchasing Behavior and Marketing Mix of Contraceptive Pill of Transgendered
Students, Faculty of Management Science, Silpakorn University.

เดือนเพ็ญ อิ่มเอิบ*
อนุศรา เอนกพัฒนกิจ*
ณัฐวดี เลาหบุตร*
พิทักษ์ ศิริวงศ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการซื้อยาเม็ดคุมกำเนิด 2) ส่วนผสมทางการตลาดในการซื้อยาเม็ดคุมกำเนิด และ 3) ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสอง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่กลุ่มวัยรุ่นสาวประเภทสอง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 20 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า

สาวประเภทสองส่วนใหญ่ซื้อยาเม็ดคุมกำเนิดเพื่อต้องการปรับสรีระให้มีสภาพเหมือนผู้หญิง จึงหาความรู้โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ ปรึกษากับเภสัชกร การหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต การขอคำแนะนำจากผู้ที่เคยใช้มาก่อน นักศึกษาเลือกซื้อยาเม็ดคุมกำเนิดจากแหล่งที่เชื่อถือได้คือร้านขายยาที่มีเภสัชกรคอยให้คำแนะนำ และด้วยต้องได้รับการรับรองจากองค์การอาหารและยาอย่างชัดเจน โดยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเลือกซื้อด้วยตนเอง ส่วนผสมทางการตลาดในการซื้อยาเม็ดคุมกำเนิดได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่จัดจำหน่าย การส่งเสริมการขาย ผู้ขายยา ลักษณะร้านค้า กระบวนการในการให้บริการ ปัญหาจากการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด และอุปสรรคที่พบ ได้แก่ ช่วงแรกของการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด นักศึกษามีอาการคลื่นไส้และอ่อนเพลีย นอกจากนั้นยังมียาบางชนิดที่ส่งผลทำให้สรีระใหญ่ขึ้น แต่ในระยะที่หยุดใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด ส่งผลให้ฮอร์โมนเพศชายกลับมาเป็นปกติ

คำสำคัญ : ยาเม็ดคุมกำเนิด สาวประเภทสอง

ABSTRACT

The purpose of this research was to study purchasing behavior, marketing mix, problems and obstacles of contraceptive pill using of transgendered students in faculty of Management Science, Silpakorn University. This qualitative method was conducted by data document and focus group interview with 20 samples of transgendered students.

The result found that

* นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Most of the transgendered students used the contraceptive pill for adapt their body to be look like as women. It was the reason why they could interest and searched more information about birth control pill by finding several related-documents from internet and others, consulting with pharmacist and ex-users. Moreover, pill should be clearly certified by food and drug organization. Most of them made a buying decision by themselves. They found the problem and obstacle at the beginning of birth control pill using. Some of them were vomited and exhausted. Furthermore, some medicine effected to size of body. However, when they stopped using medicine male hormone would be turned back.

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงสังคมไทยในปัจจุบัน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการแสดงออกทางเพศของวัยรุ่นโดยเฉพาะต่อรสนิยมทางเพศ

การยอมรับของคนทั่วไปในสังคมยังจำกัดอยู่เพียงบางเรื่อง หรือกับกลุ่มสาวประเภทสองบางกลุ่มเท่านั้น ซึ่งปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่ง และส่งผลต่อชีวิตของสาวประเภทสอง คือการถูกเลือกปฏิบัติ ละเมิดสิทธิมนุษยชน และการจำกัดโอกาสในเรื่องการทำงานของกลุ่มสาวประเภทสอง (สิทธิพันธ์ บุญญาภิสมการ และ คณะ, 2551:2) จากการถูกเลือกปฏิบัติ ส่งผลให้สาวประเภทสองต้องการเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีลักษณะใกล้เคียงกับผู้หญิง โดยการทานหรือฉีดยาฮอร์โมนเข้าสู่ร่างกาย โดยที่นิยม คือ ยาคุมกำเนิดสำหรับเพศหญิงรวมถึงการผ่าตัดศัลยกรรมเสริมความงามต่างๆ

ในอดีตยาคุมกำเนิดถูกนำมาใช้ประโยชน์เพียงป้องกันการตั้งครรภ์เพียงอย่างเดียวแต่ในปัจจุบันยาคุมกำเนิดกลับถูกนำไปใช้ในประโยชน์ทางด้านอื่นๆ ผิดจุดประสงค์ เช่น ช่วยให้ประจำเดือนมาสม่ำเสมอ ช่วยลดภาวะการเกิดสิว อากาหรหน้ามัน ช่วยให้กระดูกแข็งแรง ช่วยลดอาการผิดปกติก่อนมีประจำเดือน ช่วยลดอุบัติเหตุการฉีกของมะเร็งรังไข่ และช่วยลดอุบัติเหตุการฉีกของภาวะอวัยวะในอุ้งเชิงกราน เป็นต้น (สุภาภรณ์ พงศกร, 2529:9-10) นอกจากนี้ปัจจุบันในกลุ่มสาวประเภทสองยังใช้ยาคุมกำเนิด เพื่อลดการสร้างฮอร์โมนเพศชายและกระตุ้นการทำงานของฮอร์โมนเพศหญิงรูปร่าง สรีระค่อนข้างไปทางผู้หญิง

จากปัญหาการใช้ยาคุมกำเนิดของเพศหญิง ผิดวัตถุประสงค์ของวัยรุ่นสาวประเภทสอง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา เก็บข้อมูลพฤติกรรมวัยรุ่นสาวประเภทสอง ในการเลือกใช้เม็ดคุมกำเนิดเพื่อปรับฮอร์โมนเพศในร่างกาย ให้สรีระเกิดการเปลี่ยนแปลงไปให้มีลักษณะใกล้เคียงเพศหญิง

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ในการศึกษาถึงพฤติกรรมการเลือกใช้ยาคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสองคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ ช่วยประกอบการตัดสินใจของผู้ผลิตหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง นำไปเป็นประโยชน์ในการกำจัดอุปสรรคต่างๆในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดให้ลดลง หรือหมดไป และเพื่อพัฒนาตัวยาให้สามารถตอบสนองความต้องการของสาวประเภทสองได้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีแบบจำลองสิ่งกระตุ้นการตอบสนองของพฤติกรรมผู้บริโภค

ทฤษฎีแบบจำลองสิ่งกระตุ้นการตอบสนองของพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นจุดเริ่มต้นของโมเดลพฤติกรรมผู้บริโภคอยู่ที่สิ่งกระตุ้น (Stimulus) ให้เกิดความต้องการก่อนแล้วทำให้เกิดการตอบสนอง (response) เรียกว่า S-R Theory เป็นโมเดลพฤติกรรมผู้บริโภคอยู่ที่สิ่งกระตุ้นให้เกิดความต้องการก่อนแล้วทำให้เกิดการตอบสนองของผู้ซื้อ

ทฤษฎีเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด

ส่วนผสมทางการตลาด (The Marketing Mix) เป็นแนวคิดที่สำคัญทางการตลาดสมัยใหม่ แนวความคิดเรื่องส่วนผสมทางการตลาดนี้ มีบทบาทสำคัญทางการตลาด เพราะเป็นการรวมการตัดสินใจทางการตลาดทั้งหมด เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานทำให้ธุรกิจสอดคล้องกับความต้องการของตลาดเป้าหมายเราเรียกส่วนผสมทางการตลาดว่า 7 P's ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) สถานที่ (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) บุคลากร (People) กระบวนการบริการ (Process) และ การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical) องค์ประกอบทั้ง 7 กลุ่มนี้จะทำหน้าที่ร่วมกันในการสื่อสารทางการตลาดให้แก่ผู้รับสารอย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีด้านแรงจูงใจ

แรงจูงใจ (Motivation) คือ สิ่งซึ่งควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ อันเกิดจากความต้องการ (needs) พลังกดดัน (Drives) พลังปรารถนา (Desires) ที่จะพยายามดิ้นรนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจจะเกิดมาตามธรรมชาติ หรือจากการเรียนรู้ก็ได้ แรงจูงใจเกิดจากสิ่งเร้าทั้งภายใน และภายนอกตัวบุคคลนั้นๆ เอง ภายใน ได้แก่ ความรู้สึกต้องการ หรือขาดอะไรบางอย่าง จึงเป็นพลังชักจูงหรือกระตุ้นให้มนุษย์ประกอบกิจกรรมเพื่อทดแทนสิ่งที่ขาดหรือต้องการนั้น ส่วนภายนอก ได้แก่ สิ่งใดก็ตามที่มาเร้าเร้า นำช่องทางมาเสริมสร้างความปรารถนาในการประกอบกิจกรรมในตัวมนุษย์ซึ่งแรงจูงใจนี้อาจเกิดจากสิ่งเร้าภายใน หรือภายนอกเพียงอย่างเดียว หรือทั้งสองอย่างพร้อมกันก็ได้ อาจกล่าวได้ว่าแรงจูงใจทำให้เกิดพฤติกรรมซึ่งเกิดจากความต้องการของมนุษย์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Troiden (1972: 362-373) สร้างแบบจำลองการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้รักร่วมเพศ เพื่ออธิบาย และทำความเข้าใจผู้ชายที่ยอมรับการเป็นรักร่วมเพศเป็นวิถีทางแห่งชีวิต การนิยามตนเองว่าเป็นรักร่วมเพศ การเริ่มต้นติดต่อสมาคมกับผู้รักร่วมเพศ และเข้าสู่ความสัมพันธ์ และเข้าสู่การเป็นรักร่วมเพศได้อย่างไร โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นตอนการเกิดความรู้สึกว่าตนแตกต่างจากผู้อื่น ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการแยกความรู้สึกและการกระทำออกจากเอกลักษณ์ ขั้นที่ 3 ขั้นตอนของการเปิดเผยตัว และขั้นที่ 4 ขั้นตอนของการยึดมั่นผูกพัน

เบญจ รักรพงษ์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่นเขตเมือง ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมการบริโภคเป็น 2 ลักษณะ คือการบริโภคตามรสนิยมของแต่ละบุคคล และการบริโภคตามแฟชั่น พฤติกรรมการนันทนาการของวัยรุ่นจะแสดงพฤติกรรมที่คล้ายๆกัน หรือเหมือนกัน โดยวัยรุ่นในสังคมเมือง เรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมทั้งทางตรง และทางอ้อม จากกลไกการขัดเกลาพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่นทางช่องทางต่างๆ

พงษ์เดช ศรีเล็กดี (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้และทัศนคติต่อบทบาทของนักแสดงที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศในละครโทรทัศน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงทางเพศ คือ สภาพแวดล้อม สาเหตุทางพันธุกรรมหรือการมีฮอร์โมนเพศที่ผิดปกติ และสาเหตุทางสังคม แต่อย่างไรก็ตามบทบาทของนักแสดงที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศในละครโทรทัศน์นั้นก็มิมีอิทธิพลต่อเยาวชน เพียงตัวเสริมและเป็นแรงกระตุ้นให้กับเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศอยู่แล้วหรือเด็กที่มีแนวโน้มเบี่ยงเบน โดยทำให้เด็กเหล่านี้กล้าแสดงออกมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาส่วนผสมทางการตลาด ในการซื้อขายเม็ดคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสอง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการเลือกใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสอง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้ยาคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสอง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ กลุ่มวัยรุ่นสาวประเภทสอง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด จำนวน 20คน แสดงผลดังตารางที่ 1

ตาราง จำนวนนักศึกษาวัยรุ่นสาวประเภทสองคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด

ชั้นปี	จำนวน
1	5
2	5
3	5
4	5

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นตัวผู้วิจัย เครื่องบันทึกเสียง กระจดาช ปากกา และแนวคำถามในการสัมภาษณ์

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบหลายทาง หรือการตรวจสอบ สามเส้า (Triangulation) ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องโดยเปรียบเทียบจากแหล่งข้อมูลหลายแห่ง (Triangulation of Data Sources) ได้แก่เอกสาร อินเทอร์เน็ต กลุ่มสาวประเภทสอง

2. การเปรียบเทียบจากทัศนะของนักวิจัยหลายๆคน (Triangulation of Investigators) ในการวิจัยครั้งนี้มีผู้วิจัยจำนวน 4 คน เป็นผู้สัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วผู้วิจัยทุกคนได้นำข้อมูลมาตรวจสอบยืนยันเพื่อวิเคราะห์ผลการศึกษา

3. การเปรียบเทียบจากการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี (Triangulation of Methods) ทั้งจากการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม การสังเกต และจากค้นคว้าเอกสาร

ผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการซื้อยาเม็ดคุมกำเนิดของสาวประเภทสอง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบการสนทนากลุ่ม วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อยาเม็ดคุมกำเนิด ส่วนผสมทางการตลาด ในการซื้อยาเม็ดคุมกำเนิด ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสองเก็บรวบรวมโดยศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม ผลการศึกษามีดังนี้

1. ส่วนผสมทางการตลาดที่มีบทบาทต่อการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสอง
2. พฤติกรรมการเลือกการซื้อยาเม็ดคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสอง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ยาคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสอง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ส่วนผสมทางการตลาดในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสองมีดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ ยาเม็ดคุมกำเนิดต้องมีส่วนผสมของสารที่มีฤทธิ์ยับยั้งฮอร์โมนเพศชาย เช่น ไฮโปรโทโรนอะซีเตต และฮอร์โมนทดแทนเพศหญิง เช่น เอสโตรเจน โปรเจสโตรเจน ผลจากการรับประทานมีรูปร่างหน้าตา ผิวพรรณที่สวยขึ้น ผิวดูขาวขึ้นขนตามแขนขามีน้อยลง
2. ด้านราคา มีความแตกต่างกันไปตามคุณสมบัติ และตราสินค้าของยาเม็ดคุมกำเนิด ยาเม็ดคุมกำเนิดที่มีราคาถูกมากมักไม่ได้รับความสนใจ เนื่องจากไม่มั่นใจในคุณภาพ และผลข้างเคียงที่ตามมา ตราสินค้าที่ได้รับความนิยมของสาวประเภทสองได้แก่ แอนโดรคัวร์ สำหรับกดฮอร์โมนเพศชาย ราคาแผงละ 700-900 บาท ชุดี สำหรับกดฮอร์โมนเพศชายและเพิ่มฮอร์โมนเพศหญิง ราคาแผงละ 75-100 บาท ส่วนโปกิโนวาสำหรับเพิ่มฮอร์โมนเพศหญิง ราคาแผงละ 150-200 บาท ยาทั้งสามชนิดนี้นักศึกษาสาวประเภทสองนิยมรับประทานร่วมกัน
3. สถานที่ ผู้ให้ข้อมูลหลักนิยมซื้อตามร้านขายยาทั่วไปส่วนมากเป็นร้านขายยาแผนปัจจุบันที่มีความทันสมัย สถานที่ที่สะอาด เดินทางสะดวก มีความน่าเชื่อถือ
4. การส่งเสริมการขายสำหรับนักศึกษาสาวประเภทสองนั้นไม่มีการส่งเสริมการขายทาง การประชาสัมพันธ์ หรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม เช่น เอกสารกำกับการใช้ยา จากการสัมภาษณ์พบว่า การส่งเสริมการตลาดไม่มีผลต่อนักศึกษาสาวประเภทสอง
5. บุคลากร ผู้ให้ข้อมูลหลักเลือกซื้อยาเม็ดคุมกำเนิดจากเภสัชกรที่ได้รับใบประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม โดยสังเกตจากใบประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมที่อยู่ในร้านขายยา บุคลิกภาพการแต่งกายของเภสัชกร
6. กระบวนการบริการ จากการศึกษพบว่าร้านขายยาทั่วไปมีการต้อนรับกล่าวคำทักทายลูกค้า ให้คำแนะนำเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ รวมถึงให้คำปรึกษาหลังการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด นักศึกษาเกิดความพอใจในการเลือกรับบริการจากร้านขายยาทั่วไปที่มีกระบวนการบริการดังกล่าว
7. ลักษณะทางกายภาพของร้านขายยา การตกแต่งร้านขายยาให้สวยงาม ไม่มีผลต่อการเลือกซื้อยาเม็ดคุมกำเนิดของนักศึกษาสาวประเภทสอง นักศึกษาให้ความสำคัญกับการบริการที่ดีของร้านค้ามากกว่า

2. พฤติกรรมการซื้อยาเม็ดคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสอง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปัจจุบันพบว่า นักศึกษาวัยรุ่นสาวประเภทสองรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิดเพิ่มมากขึ้น มีการหาข้อมูลและสอบถามจากผู้ที่เคยใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดเพื่อศึกษาเกี่ยวกับยาเม็ดคุมกำเนิดก่อนตัดสินใจซื้อด้วยตนเองจากร้านขายยาที่มีเภสัชกรให้คำแนะนำ แต่ไม่นิยมเลือกซื้อยาเม็ดคุมกำเนิดผ่านอินเทอร์เน็ต เนื่องจากมีสารอื่นปะปนในตัวยาสรางอันตรายให้กับร่างกายได้ การส่งเสริมการขายต่างๆ ไม่มีผลต่อการเลือกซื้อ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลักให้ความสำคัญกับตัวผลิตภัณฑ์มากกว่า นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักต้องการทำศัลยกรรมมากกว่าการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด เนื่องจากช่วยลดปริมาณการรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิดในแต่ละวัน ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์นักศึกษา ดังนี้

“ก่อนหนูจะกินอะไร หนูจะศึกษาหาข้อมูลก่อนค่ะพี่ หนูเห็นกะเทยบางคนนำตา ผิวพรรณสวย แต่เอ๋อเรียนหนังสือไม่ได้ ช่วงสอบก็อ่านหนังสือกันไม่รู้เรื่อง เพราะพวกเค้ากินกันแต่ไม่ศึกษาตัวยาก่อน หนูไม่อยากสวยแต่ใ้หนูเลยหาข้อมูลก่อนที่หนูจะกินยาพวกนี้ ตอนหนูสอบหนูเลยอ่านหนังสือรู้เรื่อง ทำข้อสอบได้” (พุดติง นามสมมติ)

จากส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นได้ว่า กลุ่มนักศึกษาสาวประเภทสอง ให้ความสำคัญกับการหาข้อมูลก่อนการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด และให้ความสำคัญกับการเรียนมากกว่าความสวยงามเพียงชั่วคราว

“กะเทยของมหาลัยเราเป็นสังคมแบบอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นครอบครัว มีอะไรก็ปรึกษากัน ถ้าอยากจะกินยาคุมฯ ก็เดินเข้าไปถามพวกที่เคยกิน เค้าก็บอกอยู่แล้วแหละ แต่เราก็ไม่ได้หุเบาหุกระนะ ใครแนะนำอะไรมาสุดท้ายก็ต้องไปหาข้อมูลเองอยู่ดี ไม่มีใครเชื่อคำพูดคนอื่นไปซะหมดหรอก สุดท้ายก็ต้องตัดสินใจด้วยตัวเอง” (แพตตี นามสมมติ)

จากการสัมภาษณ์แสดงถึง สังคมการอยู่ร่วมกันแบบครอบครัวของวัยรุ่นสาวประเภทสองในคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยการแบ่งปันความรู้ และประสบการณ์ในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดให้แก่ผู้อื่นที่มีความสนใจและยังไม่มีความรู้เรื่องยาเม็ดคุมกำเนิดเท่าที่ควรเพื่อให้สร้างความมั่นใจ เป็นแนวทาง หรือใช้ประกอบการตัดสินใจก่อนใช้ยาคุมกำเนิด

ผู้ให้ข้อมูลหลักต้องการเปลี่ยนสรีระของตนให้คล้ายคลึงกับเพศหญิง ส่วนผสมในยาเม็ดคุมกำเนิดบางชนิดสามารถตอบสนองในด้านการกดฮอร์โมนเพศชายและเพิ่มฮอร์โมนเพศหญิง ดังนั้นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจึงค้นหาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ การปรึกษาเภสัชกร การหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต การขอคำแนะนำจากผู้ที่เคยใช้ ทำให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักตอบสนองการซื้อจากการเลือกตราสินค้าที่ได้รับความนิยมจากผู้ที่เคยใช้ โดยผลิตภัณฑ์ต้องมีตัวยาที่ระบุว่าสามารถกดฮอร์โมนเพศชาย และเพิ่มฮอร์โมนเพศหญิงได้ โดยเลือกซื้อจากผู้ขายที่มีความรู้เกี่ยวกับยาเม็ดคุมกำเนิดคือร้านขายยา

3. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสองคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดของนักศึกษาสาวประเภทสองคือ ช่วงแรกของการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด ส่วนใหญ่มักส่งผลให้เกิดอาการคลื่นไส้ อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ วิงเวียนศีรษะ น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากฤทธิ์ของยาในการกดฮอร์โมนเพศชาย และเสริมสร้างฮอร์โมนเพศหญิงโปรเจสเตอโรน ส่งผลทำให้ต้องการรับประทานอาหารมากขึ้น และเอสโตรเจน ส่งผลให้มีไขมันใต้ผิวหนัง เต้านมคัดและเจ็บบางรายพบลิ้นขึ้นที่ใบหน้าและแผ่นหลังเล็กน้อย

ในยาบางชนิดส่งผลทำให้อั้ววะใหญ่ขึ้น หากหยุดใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด ฮอร์โมนเพศชายจึงกลับมาเป็นปกติ คือ มีขนขึ้นที่หน้าแข้ง รักแร้ มีหนวดเครา แต่ไม่เท่าก่อนใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์นักศึกษาดังนี้

“ยาคุมก็ดีนะที่เป็นทางเลือกของกระเทยเลย ไม่ต้องทำนม ขนก็น้อยลง กินยากก็มันมตอนนี้นูหนูก็เริ่มมีแล้วนะ แต่ตอนที่หนูเริ่มกินแรกๆนะ หนูคลื่นไส้ เวียนหัวเลย แต่พอกินทุกวันๆมันก็ชินนะพี่ เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยเวียนหัว คลื่นไส้แล้ว แต่พอหนูหยุดยาแล้วหนูกลับมาเริ่มกินใหม่นะ ปวดหัว เวียนหัวเหมือนเดิม และขนแขนขา หนวดนะ ขึ้นให้เห็นเลย ทุกวันนี้หนูหยุดยาไม่ได้เลย ” (มาซ่า นามสมมติ)

ปัญหาอีกประการหนึ่งคือในบรรจุภัณฑ์ยาเม็ดคุมกำเนิดมีเพียงการระบุคำแนะนำ วิธีใช้ คำเตือน และผลข้างเคียง สำหรับเพศหญิง แต่ในปัจจุบันวัยรุ่นสาวประเภทสองนิยมเลือกใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดมากขึ้น ดังนั้นบรรจุภัณฑ์ที่ไม่มีการระบุคำแนะนำ วิธีใช้ คำเตือนและผลข้างเคียง สำหรับสาวประเภทสอง ทำให้เกิดผลเสียต่อร่างกายจากการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดที่ไม่ถูกวิธี จึงควรระบุเพิ่มเติมจากเดิม เพื่อให้สาวประเภทสองมีพฤติกรรมการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดที่ถูกต้องมากขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและส่วนผสมทางการตลาดในการซื้อยาเม็ดคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสอง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและส่วนผสมทางการตลาดในการซื้อยาเม็ดคุมกำเนิด

เก็บรวบรวมโดยศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม

จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันสาวประเภทสองมีมากขึ้น และสาวประเภทสองมีพฤติกรรมการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด และประเภทของยาเม็ดคุมกำเนิดมีหลากหลาย วัยรุ่นสาวประเภทสอง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดเป็นอย่างดี เนื่องจากการศึกษาทางอินเทอร์เน็ต สอบถามจากรุ่นพี่ที่เคยใช้ยามาก่อน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดฮอร์โมนเพศชายและเพิ่มฮอร์โมนเพศหญิง โดยเริ่มใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดตั้งแต่มัธยมปลายจนถึงปัจจุบัน และในอนาคตก็จะรับประทานต่อไป วิธีในการรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิด คือ

รับประทานยาเม็ดคุมกำเนิดทั้งแอนโดรควอร์ซูซี และโปกิโนวาร์ร่วมกับวิตามินบำรุงร่างกายและผิวพรรณ ส่วนใหญ่รับประทานหลังอาหารเย็นเป็นต้นไป เนื่องจากรับประทานแล้วทำให้จะมีอาการอ่อนเพลียและง่วงซึม เมื่อรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิดติดต่อกันประมาณ 3 เดือน มักมีการขับสารพิษด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน เช่น การรับประทานแอปเปิ้ลเขียวตอนท้องว่าง รับประทานผักและผลไม้ทั้งวัน ดื่มนานเจอร์ส ที และยาสวนทวาร เพื่อเป็นการล้างลำไส้ ลดการตกค้างของยาที่สะสมในร่างกาย เป็นต้น

ด้านส่วนผสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้อยาเม็ดคุมกำเนิดด้านตัวผลิตภัณฑ์ต้องมีตัวยาที่ระบุว่าสามารถกดฮอร์โมนเพศชาย และเพิ่มฮอร์โมนเพศหญิงได้ ส่วนผสมทางการตลาดที่มีบทบาทต่อการใช้อยาเม็ดคุมกำเนิดของวัยรุ่นสาวประเภทสอง คือ ผลิตภัณฑ์ ที่มีส่วนผสมของเอสโตรเจนและโปรเจสโตรเจนซึ่งเป็นฮอร์โมนทดแทนเพศหญิงและไซโปรโตรโ논อะซีเตด ที่มีฤทธิ์ยับยั้งฮอร์โมนเพศชาย ส่งผลให้รูปร่างหน้าตา ผิวพรรณสวยขึ้น ผิวจะดูขาวขึ้นขนตามแขนขาจะมีน้อยลง ด้านราคา มีความแตกต่างกันไปตามคุณสมบัติ และตราสินค้าของยาเม็ดคุมกำเนิด ตรายี่ห้อที่มีราคาแพงแต่หากให้ผลที่ดีผู้ให้ข้อมูลหลักก็ซื้อตรายี่ห้อนั้น แต่หากตรายี่ห้อที่มีราคาถูกกว่าผู้ให้ข้อมูลหลักก็จะไม่ซื้อเนื่องจากไม่มั่นใจในคุณภาพและผลข้างเคียง ด้านสถานที่โดยส่วนใหญ่นิยมซื้อตามร้านขายยาแผนปัจจุบัน ที่มีความน่าเชื่อถือมีเภสัชกรประจำร้าน ด้านการส่งเสริมการขายไม่มีผลต่อการเลือกซื้อ ไม่มีการส่งเสริมการขายทาง การประชาสัมพันธ์ หรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิด ส่วนมากผู้ให้ข้อมูลหลักหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และการขอคำแนะนำจากผู้ที่เคยใช้ บุคลากร คือ เภสัชกรที่ได้รับใบประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม โดยสังเกตจากใบประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมที่อยู่ในร้านขายยา และบุคลิกภาพการแต่งกายของเภสัชกร กระบวนการบริการมีการต้อนรับทักทายลูกค้า ให้คำแนะนำเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ รวมถึงให้คำปรึกษาหลังการใช้อยาเม็ดคุมกำเนิด การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ไม่มีผลต่อการเลือกใช้อยาเม็ดคุมกำเนิดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ปัญหาจากการใช้อยาเม็ดคุมกำเนิด คือ ในช่วงแรกของการใช้อยาเม็ดคุมกำเนิด ทำให้มีอาการคลื่นไส้และอ่อนเพลีย ยาบางชนิดที่ส่งผลทำให้สรีระใหญ่ขึ้น และหากหยุดใช้อยาเม็ดคุมกำเนิด ส่งผลให้ฮอร์โมนเพศชายกลับมาเป็นปกติ ผลิตภัณฑ์ไม่มีการระบุคำแนะนำ วิธีใช้ ค่าเดือนและผลข้างเคียง สำหรับสาวประเภทสองเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย

จากการทำวิจัยพบว่า ยาเม็ดคุมกำเนิดไม่มีการระบุคำแนะนำ วิธีใช้ ค่าเดือนและผลข้างเคียง สำหรับสาวประเภทสองโดยเฉพาะ ทำให้สาวประเภทสองบางกลุ่มเกิดปัญหาจากการใช้อยาเม็ดคุมกำเนิด ดังนั้นจึงควรระบุข้อมูลต่างๆสำหรับสาวประเภทสองเพิ่มเติมจากเดิม เพื่อให้สาวประเภทสองมีพฤติกรรมการใช้ที่ถูกต้อง ลดปัญหาที่เกิดจากการใช้อยาเม็ดคุมกำเนิดมากขึ้น

จากการให้ข้อมูลเพิ่มเติมของกรมสาธารณสุข หรือองค์การอาหารและยา ในปัจจุบันไม่มีการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง ถึงสาวประเภทสองทุกกลุ่ม ดังนั้นจึงประสบปัญหาการต่อความรู้เกี่ยวกับการใช้อยาเม็ดคุมกำเนิด หรือการดำรงชีวิตด้านอื่นๆ จึงควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลทางช่องทางต่างๆที่ทั่วถึงไปยังสาวประเภทสองที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเม็ดคุมกำเนิด

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเล็กๆ ดังนั้นในการศึกษาในครั้งถัดๆไป จึงควรมีการศึกษาสาวประเภทสองที่มีพฤติกรรมการใช้อยาเม็ดคุมกำเนิด ในพื้นที่อื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัยต่างๆภายในกรุงเทพมหานคร สยามสแควร์ สิลม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เบญจจ รักพงษ์.(2542).การเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่นในเขตเมือง.วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขา การศึกษานอกระบบ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พงษ์เดช ศรีเลิศ. (2544). การรับรู้และทัศนคติต่อบทบาทของนักแสดงที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศในละคร โทรทัศน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สิทธิพันธ์ บุญญาภิสมการ และคนอื่นๆ.(2551).ชีวิต ตัวตน และเรื่องเพศ สาวประเภทสอง.กรุงเทพฯ: มูลนิธิสร้าง ความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.) และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม (วปส.) มหาวิทยาลัยมหิดล.